

TRAFIKVERKET

2015-08-03

IV/PR

Trafikverket
Projekt Mälarbanan TRV 2014/1309
Ärendemottagningen
Box 810
781 28 Borlänge

Järnvägsplan för ombyggnad av järnväg mellan Spånga-Barkarby i Stockholms kommun, Stockholms län Bandel 445, km 10+300 – 13+900

Trafikverket har den 20 april 2015 översänt rubricerade förslag till järnvägsplan enligt 21 § förordningen (2012:708) om byggande av järnväg, med begäran om Länsstyrelsens yttrande inför Trafikverkets fastställande enligt 2 kap. 15 § lag (1995:1649) om byggande av järnväg. Planen omfattar sträckan mellan Spånga och Barkarby, som utgör en del av projektet för Mälarbanans ombyggnad från Tomtebodavägen till Kallhäll.

Syftet med projektet är att möjliggöra ökad tågtrafik med tätare trafikering, och därmed undvika den störning och begränsning av tågtrafiken som dagens samtrafikering med fjärrtåg, regionaltåg och pendeltåg orsakar.

Längs hela sträckan Tomtebodavägen – Kallhäll kommer Mälarbanan att byggas ut från två till fyra spår. Förstudie och järnvägsutredning har tagits fram för hela sträckan. Planeringen och ombyggnaden är uppdelad i två etapper. Den första etappen Barkarby – Kallhäll är under utbyggnad. Inom den andra etappen har järnvägsplan tagits fram för den första av fyra delsträckor, Tomtebodavägen – Huvudsta. Den har prioriterats för att möjliggöra en väl fungerande anslutning mellan Mälarbanan och Ostkustbanan när Citybanan genom Stockholm är utbyggd.

Den nu aktuella järnvägsplanen för Mälarbanan mellan Spånga – Barkarby är den andra delsträckan i andra etappen. Väster om Spånga station innebär järnvägsplanen att mark på norra sidan spårområdet kommer att behöva tas i anspråk när en kurva rätas ut. I övrigt innebär ombyggnaden att befintligt spårområde breddas.

Länsstyrelsen godkände den 3 juli 2014 järnvägsplanens miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Järnvägsplanen med MKB har varit utställd för granskning under tiden 26 januari till den 23 februari 2015. Därefter har en uppgift om höjd på bullerskärm rättats, och ändringen kommunicerats med berörda. Trafikverket har sammanställt och bemött inkomna synpunkter i granskningsutlåtanden daterade den 9 och den 15 april 2015.

Vid prövningen av järnvägsplanen ska 2-4 kap. samt 5 kap. 3 § miljöbalken tillämpas, vilket följer av 1 kap. 3 § lagen (1995:1649) om byggande av järnväg. Länsstyrelsen har bland annat i uppdrag att verka för att de nationella målen får genomslag i länet, däribland de transportpolitiska funktions- och hänsynsmålen rörande tillgänglighet, säkerhet, miljö- och hälsa.

Datum
2015-07-30

Beteckning
3434-13580-2015

Länsstyrelsens ställningstagande

Tillstyrkan

Länsstyrelsen tillstyrker att järnvägsplanen för ombyggnad av järnvägen mellan Spånga och Barkarby inom Stockholms kommun (bandel 445, kn 10+300 – 13+900), daterad januari 2015 och reviderad februari 2015, fastställs enligt 2 kap. 15 § lag (1995:1649) om byggande av järnväg.

Länsstyrelsen har, under förutsättning att nedan redovisade synpunkter beaktas, inget att erinra mot hur de allmänna intressena har tillgodosetts. Spårbyggnaden är enligt Länsstyrelsens bedömning förenlig med de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. miljöbalken, hushållningsbestämmelserna enligt 3 kap miljöbalken samt med bestämmelser om miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap 3 § miljöbalken.

Länsstyrelsen finner att ombyggnaden inte strider mot syftet med gällande regionplan, Stockholms stads kommunövergripande översiktsplan eller Länsstyrelsens granskningsyttrande till översiktsplanen. Järnvägsplanen stämmer inte överens med ett flertal detaljplaner som berörs av spårbyggnaden. Stockholms stad tar fram en ny detaljplan för att möjliggöra ombyggnad enligt järnvägsplanen.

Nedan följer Länsstyrelsens motivering till ställningstagandet och synpunkter på fortsatt arbete. De synpunkter Länsstyrelsen förutsätter kommer att beaktas rör risk- och säkerhetsfrågor.

Motivering för länsstyrelsens ställningstagande

Förenlighet med de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. miljöbalken
Projektet har ett stort allmänt intresse, hög prioritet och snäv tidplan. Ombyggnaden innebär en breddning av spårområdet i störningskänslig miljö, i stadsbyggd nära befintlig bebyggelse och bostäder, som redan idag påverkas av störningar från tågtrafiken.

Risk- och säkerhetsfrågor

Risker avseende olyckshändelse med urspårning av tåg har utretts under framtagandet av järnvägsplanen. I Lunda och Bromstens verksamhetsområden där byggnader ligger nära järnvägen, reglerar planen riskbegränsande åtgärder i form av skyddsräll/påkörningsskydd förbi byggnader som ligger nära. I Bromstensområdet pågår arbete med flera nya detaljplaner för omvandling och bebyggelseutveckling på båda sidor om järnvägen. Det kommer att väsentligt förändra förutsättningarna i området. Länsstyrelsen vill framhålla att risker och behov av skyddsåtgärder för ny bebyggelse ska beaktas i arbetet med dessa detaljplaner. Ett skyddsavstånd på minst 25-30 meter bör upprätthållas vid planläggning intill järnvägen.

På norra sidan spåren i Bromsten ligger Erikshjälpen (km 11+000) och bollsport-hallar (km 10+900) mycket nära spåren. Trafikverket har utgått från att verksamheterna inte kommer att finnas kvar, och järnvägsplanen reglerar inte någon skyddsåtgärd vid bollhallarna. Vid Erikshjälpen kan påkörningsskydd för Spånga-

Datum
2015-07-30

Beteckning
3434-13580-2015

viadukten ge visst skydd. Länsstyrelsen förutsätter att nödvändiga skyddsåtgärder kommer att vidtas, om det visar sig att verksamheterna fortfarande kommer att vara kvar när den ombyggda järnvägen är färdig att tas i bruk.

Av planbeskrivningen framgår att stängsel kommer att finnas utmed hela spårsträckan, vilket minskar risken för spårspring. Enligt planbeskrivningen kommer detaljplanen att innehålla en ny gc-passage under järnvägen vid kv. Ferdinand. Den närmare placeringen och utformningen av gc-passagen kommer att ske i samråd mellan Trafikverket och Stockholms stad, och regleras i detaljplanen. Det är också positivt att Trafikverket avser att i samråd med staden undersöka möjlighet att komplettera befintlig gångbro över järnvägen mellan Lunda och Hjulsta grönområde, en åtgärd som skulle minska barriäreffekten och reducera risken för spårspring ytterligare.

Risk för översvämning och erosion samt förorening vid olycka

I järnvägsplanen regleras inga åtgärder avseende risker vid höga flöden i Bällstaån. Enligt planbeskrivningen kommer Trafikverket i samråd med Stockholms stad att utreda översvänningsfrågorna och möjliga åtgärder som erosionsskydd och översvänningsytor. Länsstyrelsen vill understryka vikten av att dessa utredningar genomförs. Åtgärder för att förhindra förorening av Bällstaån vid en olycka med farligt gods kommer enligt planbeskrivningen att utredas i kommande detaljprojektering. Detta bör ske i nära samråd med Stockholms stad, miljöförvaltningen, och Stockholm vatten AB.

Buller

Spårbyggnaden möjliggör ökad tågtrafik och högre hastighet, vilket innebär att den maximala ljudnivån beräknas öka med 3-4 dBA, och den ekvivalenta med 4-5 dBA upp till 100 meter från spåren. Enligt järnvägsplanen kommer Trafikverket att erbjuda fasadåtgärder/fönsteråtgärder för bostäder och känslig verksamhet, där beräknad framtida bullernivå annars kommer att överskrida riktvärde för maximal ljudnivå inomhus, samt lokala skydd vid uteplats där riktvärdet utomhus annars kommer att överskridas. Det framgår av handlingarna att en inventering av behov av åtgärder och lämpligt utförande kommer att ske. Planen omfattar också bullerskärmar längs delar av spåret där det finns förutsättningar att på så sätt med rimliga åtgärder reducera bullret. Länsstyrelsen vill framhålla vikten av att alla åtgärder som är tekniskt/ekonomiskt rimliga vidtas för att begränsa störningarna.

Kulturmiljö

Trafikverket avser att ansöka om hos Länsstyrelsen om tillstånd enligt kulturmiljölagen för undersökning och borttagande av fornlämningen Breda by (Spånga 235:1), belägen norr om Lunda industriområde på södra sidan av spårområdet, väster om Bergslagsvägen. Detta fornlämningsområde berörs både av ombyggnad av Mälarbanan och utbyggnad av E4 Förbifart Stockholm. Länsstyrelsen vill understryka vikten av samordning mellan projekten i denna fråga.

Hushållningsbestämmelserna enligt 3 kap. miljöbalken

Mälarbanan är utpekad som riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Spårbyggnaden berör ett annat riksintresse för kommunikationer,

Datum
2015-07-30

Beteckning
3434-13580-2015

E4 Förbifart Stockholm. Arbeten i anslutning till ombyggnad av järnvägen och ombyggnad av vägen behöver samordnas, vilket också uppmärksammas i planbeskrivningen. Länsstyrelsen bedömer att föreslagen ombyggnad är förenlig med de grundläggande och särskilda bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken.

Miljökvalitetsnormerna enligt 5 kap. 3 § miljöbalken

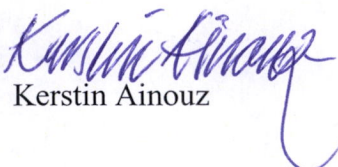
Ombyggnaden av Mälarbanan kommer att beröra ytvattenförekomsten Bällstaån, som mynnar i Bällstaviken/Ulvsundasjön, i Mälaren. Bällstaån är idag kraftigt förorenad. Föroreningsbidraget från den ökade trafiken som ombyggnaden av järnvägen möjliggör bedöms bli marginellt, och inte bidra till att tillståndet i recipienten försämrats. Enligt Länsstyrelsens mening följs därmed miljökvalitetsnormerna för vatten enligt 5 kap. 3 § miljöbalken.

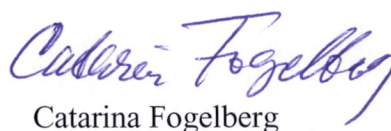
Länsstyrelsen vill informera om att uppdaterade statusklassningar, samt förslag till nya miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram finns tillgängliga på Vatteninformationssystem Sverige (VISS <http://www.viss.lansstyrelsen.se/>). I december 2015 tas nytt beslut om miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram, för perioden 2015-2021. De nya uppgifterna behöver inhämtas inför det fortsatta arbetet.

Järnvägsplanens förenlighet med gällande planer enligt PBL

Järnvägsplanen är förenlig med intentionerna i gällande regionplan, RUFS 2010, och med kommunens gällande översiktsplan. Ombyggnaden berör fjorton olika detaljplaner inom Stockholms stad. I flertalet av dessa ryms spårbyggnaden inte inom nuvarande spårområden. En ny detaljplan upprättas för ombyggnaden av järnvägen. Detaljplanen kommer att ställas ut för granskning under hösten 2015. När den nya detaljplanen antagits och vunnit laga kraft ska järnvägsplanen vara förenlig med denna.

I beredningen har deltagit planhandläggare Catarina Fogelberg föredragande, och t.f. planchef Kerstin Ainouz, beslutande.

Kerstin Ainouz

Catarina Fogelberg

Kopia till:

Trafikverket, Projekt Mälarbanan, 172 90 Sundbyberg

Stockholms stad

Järfälla kommun

SBsb (OP), SBk (SA), Ms (NB), My (HF), Mg (EB), SBp (CF), pärmen